

MYTNIK (69) *sb m*

my- (66), mi- (3).

sg N mytnik (18). ◇ *G* mytnika (9). ◇ *D* mytnikowi (1). ◇ *A* mytnika (8). ◇ *I* mytnikiem (5); -em (1), -(e)m (4). ◇ *L* mytniku (2). ◇ *V* mytniku (1). ◇ *pl N* mytnicy (16). ◇ *G* mytników (3); -ów (2), -(o)w (1). ◇ *D* mytników (3); -óm : -om *SarnStat* (2 : 1). ◇ *A* mytniki (1). ◇ *L* mytnikach (1). ◇ *V* mytnicy (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w.

1. *Poborca opłat celnych przewozowych, dzierżawca ceł; teloneator JanStat; manceps, portitor, publicanus Cn* (67) : ale dziŹw wyelkyey [sol] byora Źfelfzcz Źfeth ŹkaŹfdey thalegy od tego czo przywezye a Kthemv mythnyczy obwyefchky 2 gr a mytha zwozv Źtarego polpyta groŹza *MetrKor* 57/120, 59/281v; awŹzakof [sprzedawca wołów] ma myecz lysth szwyadomy yako vyelye kvpy od stharofthi albo od Mythnyka, albo od pana onego myastha gdzie Iarmarki albo thargy byvayę *LibLeg* 6/117, 6/117, 11/137v; A coŹ więc dzierzŹyŹ o owym (*marg*) Mytnik (-) [...] Co owo nę mycie Źiedzi Źlucha furmęnow Źpowiedzi *RejRozpr* C4v; *RejWiz* 23; Albo tękŹe teŹ y Mytnik/ á iękoŹ teŹ ten poboŹnie moŹe vŹyć vrŹędu Źwego? [...] nie wyorzeć [zysku] áni z mŹynę wymierzy/ iedno czo z nędŹnych ludzi ięko tęko wycięgnęć [...] moŹe. *RejZwierc* 39, B3v, 39 *marg*, 234 [3 r.], Aaa4v; Weyrzy tylko wiego przekŹad naydziefŹ fię czemu Źmiać/ [...] Olibanus v nie⁸⁰ Źtog/ Publicanus ięawnogrŹefŹnik [...] Iękie podobiefŹtwo pieca do Źtogu? álbo mytnikę do ięawnogrŹefŹnikę? *BudNT przedm* c3; *SkarŹyw* 98 [2 r.]; wŹczęŹ Źie Źzkodliwy zwyczaj/ Źe Mytnicy nie bęczęć [!] nę przerzezonę wolnóŹci Myt z Źzlęchty wycięgęć nieprzeŹtęię *SarnStat* 921, 391, 399, 402, 480, 494 (14).

W poŹęczeniu z imieniem (4): ByŹ/ powięda/ w Afryce ieden częk bogęty bęrho/ Piotr mytnik/ ále barzo Źkępy/ y nę vbogie niemŹoŹiery. *SkarŹyw* 97, 98, 99 [2 r.].

W poŹęczeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej (przymiotnik + mytnik (1), mytnik + przymiotnik (1)) (2): nęŹ KonŹtęntyn Rufki mytnik zacny/ [...] zyemŹkiem hęndlem kupczy y wioŹkami *PaprPan* F4v, F4v.

W poŹęczeniach szeregowych (10): ByŹić teŹ nę ten częs w Ieruzalem Krolowie/ StęroŹtowie/ Sędzyowie/ BŹkupowie/ Mytnicy/ y ini rozmęię Źtanowie *RejPos* 57v, 296v; CElnicy/ Mytnicy/ Zupnicy męię bydŹ ludzie oŹiędli/ KrzeŹiędŹkię więry/ męiętņi: y kędzy z nich Czwarę część oddęwę z dochodów tych im zŹęconych/ pod winę vtręcenia vrŹędu/ będŹie powinien. *SarnStat* 361; PO kędęgo StęroŹty/ Dęierzęwce/ Celnikę/ Mytnikę/ Zupnikę Źmierci/ pan PodŹkęrbi Koronny/ zę roŹkazęniem nęŹzym poŹŹić ma dla vczynięnia Inwentarzę *SarnStat* 342 [*idem* 361] 341, 342, 361 [2 r.], 1198, 1202.

WyraŹenia: »mytnik duchowny« = *teloneator spiritualis JanPrzyw* (1): ktorę winę [za wycięgęnie myta od oŹób od niego wolnych] SędŹia Duchowny onęgo mieyŹcę z Mytnikę Duchownęgo przez kŹętwy KoŹcielnę/ á Swietckich Mytników StęroŹtę onęgo mieyŹcę przez pręwny poŹtępek [...] niech wycięga. *SarnStat* 943.

»Źwiecki mytnik« = *teloneator saecularis JanPrzyw* (1): *SarnStat* 943 *cf* »mytnik duchowny«.

»mytnik zmyślony« (1): MYTNIK ZMYŚLONY. Do Stárofty/ ále y do káždého práwá przeciw temu/ kto *telonia, foralia, pontalia, aggeralia, feu cuiusùis excogitatae exactionis*. iest *forum Vbiquitarium. alias* to zową prawem Podróżnym. *SarnStat* 512.

Szeregi: »celnik, mytnik« (1): CElnicy/ Mytnicy w Wielkim Księztwie Litewłkim ná Komorách mytnych/ ták wodnych/ iáko y ziemłkim [!]/ żadného hámwánia y zádżierzywánia nie czyniąc *SarnStat* 404. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.*].

»starosta albo (i) mytnik« (5): áby Stároftowie y Mytnicy/ którzy łtróżyéy łłuzney zániedbawáią/ y zá których przeżierániém ktoby przeieżdżał przeciwko téy wftáwie/ byli karáni winą łtá grzywien *SarnStat* 512, 512 [*idem* 1240], 1234, 1240 [2 r.]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 5 r.*].

a. *Poborca opłat państwowych, w tekstach ewangelicznych lub do nich nawiązujących symbol człowieka nisko szacowanego w opinii społecznej, zdziery, oszukującego; publicanus PolAnt* (11) : I sftáło się gdy on siedziáł kftótu wdomu iego że oto wiele celników (*marg*) mytników abo wyborców (-) i grzézników przyśzedwży siadło za łtól póspołu z Iełufem *MurzNT Matth* 9/10; *ModrzBaz* 67v; Y z Páwłá przenáłładowce/ wczynione iest naczynie wybráne: y z Mytniká łáwnogrzelniká/ Apoštoł *SkarŻyw* 168; *LatHar* 238; pátrząc ná tego mytniká niezbożności y żywot niełprawiedliwy: kto pomyślic nie miał/ iż to iest fyn potępienia *SkarKaz* 347a, 347b, 349b [2 r.], 514a.

W połączeniu szeregowym (1): O mytnicy/ poborcy/ lichwiarze/ łákomcy/ náśłáduyćie tego Zácheuřzá. wracayćie póspolite pieniądze/ pomocy Rzeczypóspolitey iefłiście ktore łobie przywłázczyli *SkarKaz* 457b.

Szereg: »poborca i mytnik« (1): O poborcách y mytnikách. *SkarKaz* 457b *marg*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

2. *Prawdopodobnie n-pers* (2) : A on bil wzyemy hołpodara mego mlinarz czo czynywal mlin y ynne łfzobam wzyal y chetmana y Mithnyka yno nayáłłnyeyłchi Krolyv thego mithnika poymal y na pal go kazano wbycz. *LibLeg* 11/167v; [Zatem mytnik, brat hołpodarski, zebrawszy okołó 40 koni, szedł w pogonią za nami *OtwinWypis* 200].

Synonimy: *celnik, poborca*.